International Journal of Current Social Science

| cusos.cumhuriyet.edu.tr | Founded: 2022 Available online Publisher: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

An Examination of Unemployment Anxiety Among Associate Degree Students: The Case of Kırşehir Ahi Evran University[i]

Mücahit Ülger [1,a,*]

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
*Corresponding author

Research Article

History

Received: 06/06/2026
Accepted: 18/06/2026

ABSTRACT

Unemployment anxiety is considered a significant problem, particularly for higher education students, stemming from uncertainties regarding the process of finding employment and entering the workforce after graduation. This study, encompassing associate degree students studying at Kırşehir Ahi Evran University, aims to examine whether unemployment anxiety differs according to various variables. The sample consists of 304 associate degree students selected using convenience sampling. The Unemployment Anxiety Scale and a personal information form were used as data collection tools. Descriptive statistics, independent samples t-test, and independent samples one-way analysis of variance (ANOVA) tests were used in the analysis of the data. The research findings revealed that the unemployment anxiety of associate degree students differed according to some demographic variables, while it did not show a significant change according to other variables. According to the analysis results, statistically significant differences were found in the mean unemployment anxiety scores of students in terms of their department and post-graduation goals. This finding indicates that the employment opportunities of the programs students are studying and their career expectations after graduation may have an impact on unemployment anxiety. In contrast, no statistically significant difference was found in the average unemployment anxiety scores of students based on their gender, age, grade level, mother's education level, father's education level, family's monthly income level, internship status, work experience, and grade point average. Overall, it can be said that the unemployment anxiety of associate degree students is more closely related to their field of study and post-graduation career plans than to individual demographic characteristics.

Keywords: Unemployment Anxiety, Employment, Associate Degree Students, Demographic Factors

Ön Lisans Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısının İncelenmesi: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Örneği

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

ÖZ

İşsizlik kaygısı, özellikle yükseköğretim öğrencileri açısından mezuniyet sonrasında iş bulma ve çalışma yaşamına katılma süreçlerine ilişkin belirsizliklerden kaynaklanan önemli bir sorun olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nde öğrenim gören ön lisans öğrencilerini kapsamakta olup, işsizlik kaygısının çeşitli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini, kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen 304 ön lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak İşsizlik Kaygısı Ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, ilişkisiz örneklemler t testi ve ilişkisiz örneklemler tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testlerinden faydalanılmıştır. Araştırma bulguları, ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygılarının bazı demografik değişkenlere göre farklılaştığını, bazı değişkenlere göre ise anlamlı bir değişim göstermediğini ortaya koymuştur. Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin kayıtlı oldukları bölüm ve mezuniyet sonrası hedefleri açısından işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin öğrenim gördükleri programların istihdam olanakları ve mezuniyet sonrasına ilişkin kariyer beklentilerinin işsizlik kaygısı üzerinde etkili olabileceğine işaret etmektedir. Buna karşılık öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, ailelerinin aylık gelir düzeyi, staj yapma durumu, iş deneyimi ve genel not ortalaması değişkenlerine göre işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde, ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısının bireysel demografik özelliklerden ziyade öğrenim gördükleri bölüm ve mezuniyet sonrasına ilişkin kariyer planlarıyla daha yakından ilişkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik Kaygısı, İstihdam, Ön Lisans Öğrencileri, Demografik Faktörler

[a] *mucahit.ulger@ahievran.edu.tr* *0000-0003-0300-099X*

[i] Bu çalışma, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi tarafından MMY.A4.26.001 numaralı Bilimsel Araştırma Projesi kapsamında desteklenmiştir.

How to Cite: Ülger M. (2026) Ön Lisans Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısının İncelenmesi: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Örneği, *International Journal of Current Social Science*, 5(1): 100 – 109

Giriş

İşsizlik, günümüz toplumlarının karşı karşıya kaldığı en önemli ekonomik ve sosyal sorunlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Genel olarak bireyler, ülkelerinin belirlediği asgari çalışma yaşını karşılamaları, çalışmaya hazır olmaları ve aktif olarak iş aramalarına rağmen herhangi bir işte çalışmamaları durumunda işsiz olarak sınıflandırılmaktadır (Hussmanns, 2007). İşsizlik yalnızca üretim kapasitesinin atıl kalmasına ve ekonomik büyümenin yavaşlamasına neden olan ekonomik bir olgu olarak görülmemekte, aynı zamanda bireylerin ve toplumların refahını etkileyen çok boyutlu sosyal sonuçlar da doğurmaktadır. İşsizliğin bireylerin ekonomik büyümeye ve ulusal kalkınmaya katkılarını azalttığı ifade edilmektedir (Zhang & Banerjee, 2021). Bunun yanı sıra uzun süreli işsizliğin fiziksel ve ruhsal sağlık problemlerine, sosyal dışlanmaya, suç oranlarının artmasına ve yoksulluğun derinleşmesine yol açabileceği belirtilmektedir. Bu durum, işsizliğin yalnızca ekonomik göstergeler üzerinden değil, bireysel ve toplumsal refah üzerindeki etkileri bakımından da değerlendirilmesi gereken önemli bir sorun olduğunu göstermektedir.

İşsizlik olgusunun bireyler üzerindeki etkileri yalnızca ekonomik kayıplarla sınırlı değildir. Literatürde işsizlik ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin önemli düzeyde olduğu vurgulanmaktadır. Özellikle işsizliğin bireylerde kaygı ve depresyon düzeylerini artırdığı, buna karşılık artan kaygı ve depresyonun da gelecekteki işsizlik durumlarını öngörebildiği ifade edilmektedir (Paul & Moser, 2009). Benzer şekilde işsizlik süresi uzadıkça depresyon, anksiyete ve intihar riskinin arttığı belirtilmektedir (Milner vd., 2013). İşsizlik deneyimi yaşayan bireylerin mali sıkıntılarla karşılaşabildiği, psikolojik ve fiziksel sağlık sorunları yaşayabildiği, aile içi çatışmalarla karşı karşıya kalabildiği ve yetersizlik duygusu geliştirebildiği öne sürülmektedir (Wanberg vd., 1999). Bu bulgular, işsizliğin yalnızca ekonomik değil aynı zamanda psikolojik ve sosyal boyutları bulunan karmaşık bir olgu olduğuna işaret etmektedir.

Kaygı, bireyin gelecekte karşılaşabileceği olumsuz durumlara yönelik hissettiği endişe, belirsizlik ve tehdit algısı ile ilişkilendirilen psikolojik bir durum olarak ele alınmaktadır. Özellikle bireyin yaşamını sürdürebilmesi için gerekli ekonomik kaynaklara erişememe ihtimali, kaygı düzeyinin artmasına neden olabilmektedir. Bu bağlamda işsizlik ile kaygı arasındaki ilişki, son yıllarda araştırmacıların üzerinde yoğunlaştığı önemli konulardan biri hâline gelmiştir. İş gücü piyasalarındaki belirsizlikler, ekonomik dalgalanmalar ve istihdam olanaklarındaki değişimler, bireylerin geleceğe ilişkin beklentilerini etkileyerek kaygı düzeylerini artırabilmektedir. Bu çerçevede işsizlik kaygısı kavramı ön plana çıkmaktadır. İşsizlik kaygısı, bireyin gelecekte iş bulamama ya da mevcut istihdamını sürdürememe olasılığına yönelik duyduğu endişe ve belirsizlik hissi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bireyin yaşamını devam ettirebilmek için gerekli gelir kaynaklarından yoksun kalacağına ilişkin algıladığı riskin, işsizlik kaygısının temel belirleyicilerinden biri olduğu ifade edilmektedir (Korkmazer, 2020). İşsizlik kaygısı yalnızca işsiz bireylerde değil, henüz iş gücü piyasasına girmemiş ancak gelecekte iş bulma süreciyle karşı karşıya kalacak bireylerde de görülebilmektedir. Bu nedenle işsizlik kaygısı, işsizlik deneyiminin ötesinde geleceğe yönelik beklentiler ve algılarla da yakından ilişkilidir.

İşsizlik kaygısının yoğun olarak gözlemlenebileceği gruplardan biri üniversite öğrencileridir. Üniversite eğitimi, bireylerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirerek iş gücü piyasasına hazırlanmalarını amaçlamakla birlikte, mezuniyet sonrasında iş bulma sürecine ilişkin belirsizlikler öğrenciler üzerinde çeşitli psikolojik etkiler oluşturabilmektedir. Fakülte ve yüksekokul mezunlarının işsizlik oranlarında meydana gelen artışın, üniversite diplomasının tek başına iş garantisi sağlamadığını ve mevcut istihdam olanaklarının yetersiz kalabildiğini gösterdiği belirtilmektedir (İncekara, 2010). Bu durum, üniversite öğrencilerinin mezuniyet sonrasına ilişkin beklentilerini ve kariyer planlarını etkileyebilmektedir.

Üniversite öğrenimi süresince gençlerin, mezuniyet sonrasında nasıl bir yaşam sürdürecekleri ve toplum içerisindeki konumlarını belirleyecek mesleklerine ilişkin yaşadıkları belirsizlikler nedeniyle kaygı duydukları ifade edilmektedir (Taşğın vd., 2017). Benzer şekilde işsizliğin, üniversite öğrencileri arasında da yetişkinlerde olduğu gibi kaygı, korku ve stres gibi psikolojik durumların ortaya çıkmasına neden olabileceği belirtilmektedir (Karakaya, 2021). Türkiye özelinde değerlendirildiğinde ise üniversite mezunu sayısının yıllar içerisinde artmasına rağmen yeni istihdam alanlarının aynı hızda genişlememesinin, eğitimli gençlerin iş bulma konusunda kaygı yaşamalarına neden olabileceği öne sürülmektedir (Dağlar, 2021). Bu nedenle üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygılarının belirlenmesi, söz konusu kaygının bireysel ve toplumsal sonuçlarının anlaşılması ve gerekli politika önerilerinin geliştirilmesi açısından önem taşıyabilir.

Son yıllarda yükseköğretime erişimin yaygınlaşmasıyla birlikte üniversite mezunu sayısında önemli artışlar yaşanmıştır. Buna karşın iş gücü piyasasının aynı hızda genişlememesi, özellikle gençler arasında iş bulmaya yönelik kaygıların artmasına neden olabilmektedir. İşsizlik kaygısı, öğrencilerin kariyer planlarını, akademik performanslarını, psikolojik iyi oluşlarını ve geleceğe yönelik beklentilerini etkileyebilen önemli bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Özellikle ön lisans öğrencilerinin iş gücü piyasasına daha kısa sürede katılacak olmaları, bu grubun işsizlik kaygısının incelenmesini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nde öğrenim gören ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısının çeşitli demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, farklı meslek yüksekokullarında ve çeşitli programlarda öğrenim gören ön lisans öğrencilerini bünyesinde barındırması nedeniyle araştırma açısından

uygun bir çalışma alanı sunmaktadır. Bunun yanında, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi ön lisans öğrencileri üzerinde işsizlik kaygısını inceleyen çalışmaların sınırlı olması ve ön lisans öğrencilerinin iş gücü piyasasına daha kısa sürede katılacak olmaları, bu üniversitenin seçilmesinde etkili olmuştur.

Literatürde işsizlik kaygısını inceleyen çok sayıda çalışma bulunmasına rağmen, araştırmaların önemli bir kısmı lisans öğrencileri veya belirli fakültelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Ön lisans öğrencilerini merkeze alan çalışmaların ise görece sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygılarının farklı değişkenlere göre nasıl şekillendiğini ortaya koyarak literatürdeki boşluğun giderilmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi örnekleminden elde edilen bulguların, farklı üniversitelerde yürütülen çalışmalarla karşılaştırılmasına olanak tanıması bakımından da literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın devamı olan ikinci bölümünde konuya ilişkin literatür oluşturulmuştur. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi kapsamında evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve veri analiz yöntemlerine yer verilmiştir. Dördüncü bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgular sunulmuş ve analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Son bölümde ise araştırmadan elde edilen sonuçlar tartışılarak çeşitli politika önerilerinde bulunulmuştur.

Literatür

İşsizlik kaygısı, son yıllarda üniversite öğrencileri ve yeni mezunlar arasında giderek daha fazla araştırılan konulardan biri hâline gelmiştir. Özellikle yükseköğretime erişimin yaygınlaşması, mezun sayısındaki artış ve iş gücü piyasasında yaşanan dönüşümler, öğrencilerin mezuniyet sonrasında karşılaşabilecekleri istihdam olanaklarına ilişkin kaygılarını artırabilmektedir. Bu kapsamda literatürde işsizlik kaygısının düzeyi, belirleyicileri ve bireylerin psikolojik, sosyal ve akademik özellikleriyle olan ilişkileri farklı örneklem grupları üzerinde incelenmiştir. Ayrıca işsizlik kaygısının demografik değişkenler, kişilik özellikleri, yaşam doyumu, psikolojik iyi oluş, kariyer farkındalığı ve işsizliğe yönelik tutumlar gibi çeşitli değişkenlerle ilişkisi araştırılmıştır. Bu bölümde, üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısını konu alan ulusal ve uluslararası çalışmalar özetlenerek araştırmanın kuramsal altyapısı ortaya konulmuştur.

Öncelikle üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısının varlığını ve düzeyini belirlemeye yönelik araştırmalar dikkat çekmektedir. Yapılan çalışmalar, öğrencilerin önemli bir bölümünün mezuniyet sonrasında iş bulma konusunda kaygı taşıdığını göstermektedir. Özellikle son sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen araştırmalarda işsizlik kaygısının belirgin düzeylerde hissedildiği ortaya konulmuştur (Colakoglu vd., 2017; Harat & Taher, 2023; Tekin Tayfun & Korkmaz, 2016). Covid-19 pandemisi sonrasında gerçekleştirilen araştırmalar ise ekonomik belirsizliklerin ve işgücü piyasasında yaşanan daralmaların öğrencilerin iş bulamama endişelerini daha da artırdığını göstermektedir (Dönmez Kara & Karaaslan, 2022).

Literatürde önemli bir araştırma grubu, işsizlik kaygısının demografik ve sosyoekonomik belirleyicilerine odaklanmaktadır. Bu çalışmaların sonuçları incelendiğinde ortak ve tutarlı bulgular kadar farklılaşan sonuçların da bulunduğu görülmektedir. Özellikle öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümün işsizlik kaygısını etkileyen önemli değişkenlerden biri olduğu birçok araştırmada vurgulanmaktadır (Çevik & Öneren, 2019; Ertürkmen & İslah, 2025; Surat & Ceran, 2020; Tekeli, 2026; Üstün vd., 2014; Yenilmez & Akman, 2023). Bölümlerin istihdam olanakları ve iş piyasasındaki talep koşullarının farklılaşması bu durumun temel nedenlerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Buna karşılık cinsiyet, yaş, aile gelir düzeyi ve ebeveyn eğitim düzeyi gibi değişkenler konusunda literatürde tam bir görüş birliği bulunmamaktadır. Bazı araştırmalarda cinsiyetin işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı etkiler oluşturduğu belirlenirken (Ertürkmen & İslah, 2025; Surat & Ceran, 2020; Üstün vd., 2014), bazı çalışmalarda ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (Çevik & Öneren, 2019). Benzer şekilde aile gelir düzeyi ve ebeveyn eğitim durumuna ilişkin bulguların da araştırmadan araştırmaya değişiklik gösterdiği görülmektedir (Ertürkmen & İslah, 2025; Tekeli, 2026). Bu durum, işsizlik kaygısının yalnızca demografik özelliklerle açıklanamayacağını ve farklı bağlamsal faktörlerden etkilenebileceğini göstermektedir.

İşsizlik kaygısının bireysel özelliklerle ilişkisini inceleyen çalışmalar da literatürde önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle kişilik özellikleri ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişkinin çeşitli araştırmalarda ele alındığı görülmektedir. Dağlar (2021) ile Yenilmez ve Akman (2023), bireylerin kişilik özelliklerinin iş bulma ve işsizlik kaygısı üzerinde belirli düzeylerde etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmalar, bireysel psikolojik özelliklerin iş gücü piyasasına ilişkin algıları şekillendirebildiğini göstermektedir.

Son yıllarda yapılan araştırmaların önemli bir kısmı ise işsizlik kaygısının psikolojik iyi oluş üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır. Elde edilen bulgular, işsizlik kaygısının depresyon, anksiyete, stres ve diğer psikolojik belirtilerle yakından ilişkili olduğunu göstermektedir (Dursun & Şen, 2022; Tekin Tayfun & Korkmaz, 2016). Benzer şekilde işsizlik kaygısının yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluş üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğu belirlenmiştir (Çetinceli & Tüzün, 2022; Katmer & Asıcı, 2025). Kariyer farkındalığı ile işsizlik kaygısı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar ise öğrencilerin kariyer hedeflerini netleştirmelerinin kaygı düzeylerini etkileyebileceğine işaret etmektedir (Tekeli, 2026).

Genel olarak değerlendirildiğinde, literatürdeki çalışmalar üniversite öğrencileri arasında işsizlik kaygısının yaygın bir olgu olduğunu ve bu kaygının farklı bireysel, demografik ve psikolojik faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümün işsizlik kaygısı üzerinde etkili olduğu konusunda çalışmalar arasında önemli ölçüde benzerlik bulunurken, cinsiyet, yaş, aile gelir düzeyi ve ebeveyn eğitim durumu gibi değişkenlere ilişkin bulguların farklılaştığı görülmektedir. Bu durum, işsizlik kaygısının yalnızca demografik özelliklerle açıklanamayacağını ve örneklem özellikleri ile çevresel koşullardan da etkilenebileceğini

göstermektedir. Bu araştırmanın, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi ön lisans öğrencileri örnekleminde işsizlik kaygısının düzeyini ve demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koyarak ilgili literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Tarama modeli, belirli bir evrende yer alan bireylerin görüş, tutum, algı, davranış ve çeşitli özelliklerini ortaya koymayı amaçlayan araştırma desenlerinden biridir. Bu tür araştırmalar, genellikle geniş örneklemler üzerinde gerçekleştirilmekte ve belirli bir konuya ilişkin mevcut durumun betimlenmesine olanak sağlamaktadır (Fraenkel & Wallen, 1990). Tarama araştırmalarının temel amacı, araştırılan olgu veya olayın mevcut durumunu herhangi bir müdahalede bulunmadan olduğu şekliyle ortaya koymaktır (Büyüköztürk vd., 2008).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nde öğrenim gören 7.265 ön lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiş ve toplam 304 ön lisans öğrencisine ulaşılmıştır. Elde edilen örneklem büyüklüğünün, %5 örnekleme hatası ve %95 güven düzeyinde evreni temsil etmek için yeterli olduğu kabul edilmektedir (Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2007). Araştırma grubunda yer alan öğrencilerin 179'u (%58,9) kadın, 125'i (%41,1) erkektir. Katılımcıların yaş dağılımları incelendiğinde; 31 öğrencinin (%10,2) 18 yaşında, 58 öğrencinin (%19,1) 19 yaşında, 84 öğrencinin (%27,6) 20 yaşında, 73 öğrencinin (%24,0) 21 yaşında, 34 öğrencinin (%11,2) 22 yaşında ve 24 öğrencinin (%7,9) 23 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Sınıf düzeylerine göre dağılım incelendiğinde ise öğrencilerin 125'inin (%41,1) birinci sınıfta, 179'unun (%58,9) ikinci sınıfta öğrenim gördüğü belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, katılımcıların demografik özelliklerini ve konuya ilişkin çeşitli görüşlerini belirlemek amacıyla Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Katılımcıların işsizlik kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla ise Tekin Tayfun ve Korkmaz (2016) tarafından geliştirilen İşsizlik Kaygısı Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Toplam 26 maddeden oluşan ölçek, beşli Likert tipinde yapılandırılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizleri sonucunda Cronbach Alfa katsayısı 0,90 olarak hesaplanmış olup, bu değer ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizinde Varimax döndürme yöntemi kullanılmış ve ölçeğin dört alt boyuttan oluştuğu belirlenmiştir. Söz konusu dört faktörün, toplam varyansın %47,432'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Elde edilen geçerlilik ve güvenilirlik bulguları, İşsizlik Kaygısı Ölçeği'nin işsizlik kaygısını ölçmede geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı olduğunu ortaya koymaktadır (Tekin Tayfun & Korkmaz, 2016).

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri çevrim içi (online) anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama sürecinden önce katılımcılara araştırmanın amacı, kapsamı ve uygulama süreci hakkında gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Anket formu elektronik ortamda hazırlanmış ve katılımcılara çevrim içi olarak ulaştırılmıştır. Araştırma sürecinde katılımcılara çalışmaya katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı, istedikleri zaman araştırmadan çekilebilecekleri ve elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacağı açıklanmıştır. Ayrıca katılımcılara, paylaşılan bilgilerin gizli tutulacağı ve araştırma sonuçlarının anonim olarak değerlendirileceği hususunda gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

Etik İzin

Bu çalışma için Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 18.03.2026 Tarih ve 2026/04/02 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan 304 ön lisans öğrencisinin işsizlik kaygısı ölçeğinden elde ettikleri toplam puanların normal dağılım varsayımını karşılayıp karşılamadığını belirlemek amacıyla yapılan betimsel istatistikler ve Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. İşsizlik Kaygısı Puanlarına İlişkin Normallik Testi ve Betimsel İstatistik Sonuçları

Değişken	N	Ort. ($\bar{X}$)	Medyan	Kolmogorov-Smimov	p
İşsizlik Kaygısı	304	73,53	75,00	0,055	0,306

Tablo 1'de elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin işsizlik kaygısı puan ortalamasının ($\bar{X}$ = 73,53) ve medyan değerinin 75,00 olduğu; bu iki merkezi eğilim ölçüsünün birbirine oldukça yakın seyrettiği görülmektedir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespiti için yapılan Kolmogorov-Smirnov testi sonucuna da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p > ,05$). Parametrik test varsayımlarının karşılanmasından dolayı verilerin analizinde betimsel istatistikler, ilişkisiz örneklemler t testi ve ilişkisiz örneklemler tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testlerinden faydalanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ulaşılan bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla sistematik bir şekilde sunulmuş ve ilgili istatistiksel anlamlılık düzeyleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Cinsiyete Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklemler t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. İşsizlik Kaygısının Cinsiyete Göre Değişimi

Değişken	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
İşsizlik Kaygısı	Erkek	125	73,09	24,60	302	0,279	,780
	Kadın	179	73,83	21,55			

Tablo 2 incelendiğinde kadın öğrencilerin işsizlik kaygısı puan ortalamalarının, erkek öğrencilerin ortalama puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaşmadığı ve benzer düzeyde olduğu belirlenmiştir ($t_{(302)}$ = 0,279, p > ,05). Araştırmanın bu bulgusu, ön lisans öğrencilerinin geleceğe yönelik hissettikleri işsizlik kaygısı üzerinde cinsiyet değişkeninin belirleyici veya farklılık oluşturan bir etken olmadığını göstermektedir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Yaşa Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin yaş gruplarına göre işsizlik kaygıları arasındaki farkı inceleyen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 3 ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 3. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Yaş Grupları	N	$\bar{X}$	S
18 Yaş	31	65,06	22,47
19 Yaş	58	74,07	20,98
20 Yaş	84	73,00	23,30
21 Yaş	73	75,08	24,46
22 Yaş	34	75,79	19,82
23+ Yaş	24	77,04	24,20

Tablo 4. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F	p
Gruplar Arası	2908,170	5	581,634	1,120	,350
Gruplar İçi	154817,619	298	519,522		
Toplam	157725,789	303			

Tablo 3 ve Tablo 4 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin yaş gruplarına göre işsizlik kaygısı puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($F_{(5, 298)}$ = 1,120, p > ,05). Araştırmanın bu bulgusu, öğrencilerin yaşlarının ilerlemesi veya farklı yaş gruplarında yer almalarının geleceğe yönelik hissettikleri işsizlik kaygısı üzerinde istatistiksel olarak belirleyici bir etken olmadığını göstermektedir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Bölüme Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin kayıtlı oldukları bölümlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5 ve Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 5. Bölümlere Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Bölümler	N	$\bar{X}$	S
1. Bilgisayar Teknolojileri	77	78,31	22,47
2. Elektronik ve Otomasyon	40	71,10	28,75
3. Finans, Bankacılık ve Sigortacılık	84	75,46	20,38
4. Görsel, İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı	9	69,33	31,75
5. Kimya ve Kimyasal İşlem Teknolojileri	6	73,16	20,23
6. Tasarım	50	62,62	17,44
7. Yönetim ve Organizasyon	38	77,50	22,43

Tablo 6. Bölümlere Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark (Post-Hoc)
Gruplar Arası	9020,664	6	1503,444	3,003	,007	1 - 6 3 - 6 7 - 6
Gruplar İçi	148705,126	297	500,691			
Toplam	157725,789	303				

Tablo 5 ve Tablo 6 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin kayıtlı oldukları bölümlere göre işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($F_{(6- 297)}$ = 3,003, p < ,05). ANOVA testi sonucunda farklılığın hangi gruplardan kaynakladığının belirlenmesi sürecinde, grupların varyans homejenliğinin kontrol edilmesinde Levene testi dikkate alınmıştır. Levene testi sonucunda varyansların homojenliği varsayımının karşılanmadığı görüldüğünden (p < ,05), Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi tercih edilmiştir. Test sonucuna göre Tasarım bölümünde öğrenim gören öğrencilerin işsizlik kaygısı; Bilgisayar Teknolojileri, Finans, Bankacılık ve Sigortacılık ve Yönetim ve Organizasyon bölümü öğrencilerinden anlamlı derecede daha düşüktür.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Sınıfa Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin kayıtlı oldukları sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklemler t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. İşsizlik Kaygısı Düzeyinin Sınıf Değişkenine Göre Değişimi

Değişken	Sınıf	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
İşsizlik Kaygısı	1. Sınıf	125	71,62	22,10	302	1,221	,223
	2. Sınıf	179	74,86	23,27			

Tablo 7 incelendiğinde 2. sınıf öğrencilerinin işsizlik kaygısı puan ortalamalarının, 1. sınıf öğrencilerinin ortalama puanlarına göre yüksek olmasına rağmen, aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($t_{(302)}$ = 1,221, p > ,05). Araştırmanın bu bulgusu, ön lisans öğrencilerinin mezuniyete daha yakın olmalarının (2. sınıf) geleceğe yönelik hissettikleri işsizlik kaygısı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir artış veya farklılık yaratmadığını ve her iki sınıf düzeyindeki öğrencilerin benzer düzeyde kaygı taşıdığını göstermektedir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Anne Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin anne eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 8 ve Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 8. Anne Eğitim Düzeyine Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Anne Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	S
1. Okuryazar değil	10	86,50	15,31
2. İlkokul	107	74,50	22,74
3. Ortaokul	90	71,83	22,55
4. Lise	70	74,99	23,23
5. Üniversite	27	66,70	23,91

Tablo 9. Anne Eğitim Düzeyine Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark (Post-Hoc)
Gruplar Arası	3449,426	4	862,357	1,671	,157	Yok
Gruplar İçi	154276,363	299	515,974			
Toplam	157725,789	303				

Tablo 8 ve Tablo 9 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F_{(4-299)}$ = 1,671, p > ,05). Bu bulgu, ön lisans öğrencilerinin annelerinin eğitim seviyelerinin, öğrencilerin geleceğe yönelik hissettikleri işsizlik kaygısı düzeyleri üzerinde belirleyici bir rol oynamadığını göstermektedir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Baba Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin baba eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 10 ve Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 10. Baba Eğitim Düzeyine Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Baba Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	S
1. Okuryazar değil	1	67,00	-
2. İlkokul	65	74,02	23,99
3. Ortaokul	105	76,00	22,37
4. Lise	107	72,11	22,08
5. Üniversite	26	68,38	24,96

Tablo 11. Baba Eğitim Düzeyine Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark (Post-Hoc)
Gruplar Arası	1601,997	4	400,499	0,767	,547	Yok
Gruplar İçi	156123,793	299	522,153			
Toplam	157725,789	303				

Tablo 10 ve Tablo 11 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F_{(4-299)}$ = 0,767, p > ,05). Bu bulgu, ön lisans öğrencilerinin babalarının eğitim seviyelerinin, öğrencilerin geleceğe yönelik hissettikleri işsizlik kaygısı düzeyleri üzerinde belirleyici bir rol oynamadığını göstermektedir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Ailenizin Aylık Gelirine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin ailelerinin aylık gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 12 ve Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 12. Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Ailenin Aylık Geliri	N	$\bar{X}$	S
1. 0-30.000 TL	119	71,94	22,65
2. 30.001-60.000 TL	114	76,93	23,13
3. 60.001-90.000 TL	43	72,07	23,39
4. 90.001-120.000 TL	19	72,68	21,35
5. 120.001 TL ve üzeri	9	60,11	16,68

Tablo 13. Ailenin Aylık Gelir Düzeyine Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark (Post-Hoc)
Gruplar Arası	3343,978	4	835,994	1,619	,169	Yok
Gruplar İçi	154381,812	299	516,327			
Toplam	157725,789	303				

Tablo 12 ve Tablo 13 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin ailelerinin aylık gelir düzeyine göre işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F_{(4-299)} = 1,619$, $p > ,05$). Bu bulgu, ön lisans öğrencilerinin aile gelir seviyelerinin, öğrencilerin geleceğe yönelik hissettikleri işsizlik kaygısı düzeyleri üzerinde istatistiksel açıdan belirleyici veya anlamlı farklılık oluşturan bir etken olmadığını göstermektedir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Staj Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin staj yapma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için ilişkisiz örneklemler t-testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14. İşsizlik Kaygısı Düzeyinin Staj Yapma Durumuna Göre Değişimi

Değişken	Staj Durumu	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
İşsizlik Kaygısı	Evet	142	73,53	22,98	302	0,001	,999
	Hayır	162	73,52	22,74			

Tablo 14 incelendiğinde staj yapan öğrencilerin işsizlik kaygısı puan ortalamalarının, staj yapmayan öğrencilerin ortalama puanlarıyla oldukça yakın olduğu görülmektedir. Neredeyse aynı olan puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak da anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($t_{(302)} = 0,001$, $p > ,05$). Araştırmanın bu bulgusu, ön lisans öğrencilerinin staj yapıp yapmamış olmalarının geleceğe yönelik hissettikleri işsizlik kaygısı üzerinde herhangi bir etkiye veya farklılığa yol açmadığını göstermektedir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı İş Deneyimine Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin iş deneyimi durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 15 ve Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 15. İş Deneyimine Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

İş Deneyimi	N	$\bar{X}$	S
1. Hiç yok	112	76,31	22,06
2. 1-3 ay	67	74,66	23,23
3. 4-6 ay	23	68,52	24,65
4. 7-9 ay	22	66,23	23,85
5. 9-11 ay	15	62,07	18,08
6. 12 ay ve üzeri	65	74,45	22,86

Tablo 16. İş Deneyimine Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark (Post-Hoc)
Gruplar Arası	4728,025	5	945,605	1,842	,105	Yok
Gruplar İçi	152997,765	298	513,415			
Toplam	157725,789	303				

Tablo 15 ve Tablo 16 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin iş deneyimi sürelerine göre işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F_{(5-298)} = 1,842$, $p > ,05$). Bu bulgu, ön lisans öğrencilerinin geçmişte bir iş deneyimine sahip olup olmamalarının geleceğe yönelik

hissettikleri işsizlik kaygısı düzeylerinde üzerinde anlamlı farklılık oluşturmadığına işaret etmektedir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Mezuniyet Sonrası Hedefe Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin mezuniyet sonrası hedefledikleri duruma göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 17 ve Tablo 18'de sunulmuştur.

Tablo 17. Mezuniyet Sonrası Hedefe Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Mezuniyet Sonrası Hedef	N	$\bar{X}$	S
1. Kamu	82	71,74	24,46
2. Kararsızım	86	82,48	20,52
3. Kendi işim	48	69,02	21,52
4. Lisans tamamlama	20	74,40	25,08
5. Özel sektör	68	67,28	20,80

Tablo 18. Mezuniyet Sonrası Hedefe Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark (Post-Hoc)
Gruplar Arası	10793,244	4	2698,311	5,491	,000	2 - 1 2 - 3 2 - 5
Gruplar İçi	146932,546	299	491,413			
Toplam	157725,789	303				

Tablo 17 ve Tablo 18 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin mezuniyet sonrası hedeflerine göre işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($F_{(4-299)}$ = 5,491, p < ,05). ANOVA testi sonucunda farklılığın hangi gruplardan kaynakladığının belirlenmesi sürecinde Levene testi dikkate alınmıştır. Levene testi sonucunda varyansların homojenliği varsayımının karşılandığı görüldüğünden (F = 0,530; p = ,714 > ,05), post-hoc analizinde en güvenilir ve yaygın çoklu karşılaştırma yöntemlerinden biri olan Tukey HSD testi tercih edilmiştir. Test sonucuna göre mezuniyet sonrası hedefi konusunda "Kararsızım" yanıtını veren öğrencilerin işsizlik kaygısı puan ortalamalarının; mezuniyet sonrası hedefini "Kamu", "Kendi işim" ve "Özel sektör" olarak belirten öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın bu bulgusu, gelecek planları konusunda net bir karara varamamış öğrencilerin, kariyer hedefini kamu, özel sektör veya kendi işi olarak netleştirmiş olan arkadaşlarına göre daha yüksek düzeyde işsizlik kaygısı taşıdıkları şeklinde yorumlanabilir.

Ön Lisans Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Not Ortalamasına (GANO) Göre Farklılaşmakta mıdır?

Ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısı düzeylerinin genel not ortalamalarına (GANO) göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 19 ve Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 19. Not Ortalamasına (GANO) Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Not Ortalaması (GANO)	N	$\bar{X}$	S
1. 0–2.00	36	75,22	23,34
2. 2.01–2.50	76	78,45	21,74
3. 2.51–3.00	111	71,79	23,98
4. 3.01–3.50	54	71,13	20,97
5. 3.51–4.00	27	69,33	22,87

Tablo 20. Not Ortalamasına (GANO) Göre İşsizlik Kaygısı Puanlarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı (KT)	Serbestlik Derecesi (sd)	Kareler Ortalaması (KO)	F	p	Anlamlı Fark (Post-Hoc)
Gruplar Arası	3062,451	4	765,613	1,480	,208	Yok
Gruplar İçi	154663,339	299	517,269			
Toplam	157725,789	303				

Tablo 19 ve Tablo 20 incelendiğinde, ön lisans öğrencilerinin genel not ortalamalarına (GANO) göre işsizlik kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir ($F_{(4-299)}$ = 1,480, p > ,05). Araştırmanın bu bulgusu, ön lisans öğrencilerinin not ortalamalarının işsizlik kaygısı düzeyleri üzerinde istatistiksel olarak bir farklılığa neden olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Sonuç, Tartışma ve Politika Önerileri

Bu çalışmada, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nde öğrenim gören ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygılarının çeşitli demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Elde edilen bulgular,

öğrencilerin işsizlik kaygılarının kayıtlı oldukları bölüm ve mezuniyet sonrası hedeflerine göre anlamlı farklılık gösterdiğini, buna karşın cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi, staj durumu, iş deneyimi ve genel not ortalaması değişkenlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığını ortaya koymuştur.

Araştırmada öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre işsizlik kaygılarının anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Bu bulgu, literatürde yer alan çeşitli çalışmaların sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Üstün vd. (2014), Çevik ve Öneren (2019), Surat ve Ceran (2020), Dursun ve Şen (2022), Yenilmez ve Akman (2023), Ertürkmen ve İslah (2025) ile Tekeli (2026) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda da öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümün işsizlik kaygısı üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Bölümler arasındaki istihdam olanaklarının, iş bulma süresine ilişkin beklentilerin ve sektörlerin işgücü taleplerinin farklılık göstermesi, bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olmuş olabilir. Araştırmanın bir diğer önemli bulgusu, öğrencilerin mezuniyet sonrası hedeflerine göre işsizlik kaygılarının anlamlı biçimde farklılaşmasıdır. Bu sonuç, kariyer planları ve gelecek beklentilerinin işsizlik kaygısı üzerinde belirleyici olabileceğini göstermektedir. Literatürde doğrudan mezuniyet sonrası hedefleri inceleyen çalışmalar sınırlı olmakla birlikte, Tekeli'nin (2026) kariyer farkındalığı ile işsizlik kaygısı arasında ilişki tespit etmesi ve Dağlar'ın (2021) iş arama süresi ile işsizlik kaygısı arasında anlamlı farklılıklar bulması, mevcut araştırmanın sonuçlarını dolaylı olarak desteklemektedir. Kariyer hedeflerinin netleşmesinin öğrencilerin geleceğe ilişkin belirsizliklerini azaltabileceği değerlendirilebilir.

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre işsizlik kaygısında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuç, Çevik ve Öneren'in (2019) bulgularıyla örtüşmektedir. Ancak Üstün vd. (2014), Surat ve Ceran (2020), Yenilmez ve Akman (2023) ile Ertürkmen ve İslah (2025) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda cinsiyetin işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı farklılık oluşturduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın örneklem yapısı, bölgesel özellikler, öğrenim alanları ve araştırmaların gerçekleştirildiği dönemlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Yaş değişkenine göre işsizlik kaygısının anlamlı biçimde farklılaşmaması, bazı önceki çalışmalarla benzerlik gösterirken bazı çalışmalarla farklılaşmaktadır. Özellikle Tekeli (2026), yaşın işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı etkisi olduğunu belirlemiştir. Buna karşılık mevcut araştırmada yaş grupları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Bunun nedeni, araştırma grubunun büyük ölçüde birbirine yakın yaş aralığında bulunan ön lisans öğrencilerinden oluşması olabilir. Araştırmada anne ve baba eğitim durumu ile aile gelir düzeyinin işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmaması dikkat çekmektedir. Bu bulgu, bazı araştırmaların sonuçlarıyla uyumlu olmakla birlikte, Tekeli (2026) ve Ertürkmen ve İslah'ın (2025) aile gelir düzeyinin işsizlik kaygısını etkilediğine yönelik bulgularından farklılaşmaktadır. Bu durum, ekonomik koşulların etkisinin örnekleme ve bölgesel özelliklere bağlı olarak değişebileceğini göstermektedir. Staj yapma durumu ve iş deneyimi değişkenlerinin işsizlik kaygısı üzerinde anlamlı farklılık oluşturmaması da araştırmanın dikkat çekici sonuçlarından biridir. Teorik olarak staj ve iş deneyiminin öğrencilerin iş piyasasına ilişkin bilgi ve becerilerini artırarak işsizlik kaygısını azaltması beklenebilse de mevcut araştırmada bu yönde bir bulguya ulaşılamamıştır. Bu durum, öğrencilerin sahip oldukları deneyimlerin niteliği veya süresi ile ilişkili olabilir.

Sonuç olarak, ön lisans öğrencilerinin işsizlik kaygısının demografik özelliklerden çok eğitim gördükleri bölüm ve mezuniyet sonrasına ilişkin kariyer beklentileriyle ilişkili olduğu görülmektedir. Bu bağlamda üniversitelerde kariyer planlama ve danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi, öğrencilerin kariyer farkındalıklarının artırılması ve mezuniyet sonrası istihdam olanaklarına ilişkin bilgilendirme faaliyetlerinin yaygınlaştırılması önem taşımaktadır. Özellikle kariyer merkezlerinin daha etkin çalışması, öğrencilerin öğrenim gördükleri programlara özgü bölüm bazlı kariyer rehberliği hizmetlerinin sunulması ve mezuniyet öncesinde CV hazırlama, mülakat teknikleri ve iş arama becerilerine yönelik eğitimlerin düzenlenmesi yararlı olabilir. Ayrıca sektör temsilcileri ile üniversiteler arasında iş birliklerinin artırılması, iş dünyasıyla öğrenci buluşmalarının ve kariyer günlerinin yaygınlaştırılması, öğrencilerin staj ve uygulamalı eğitim süreçlerinin daha etkin hâle getirilmesi ve stajların niteliğinin güçlendirilerek mesleki deneyim kazandıracak şekilde planlanması, işsizlik kaygısının azaltılmasına katkı sağlayabilir.

Araştırma yalnızca Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nde öğrenim gören ön lisans öğrencileri ile sınırlıdır. Gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı üniversiteler, lisans ve lisansüstü öğrenciler ile mezunları kapsayan daha geniş örneklemler kullanılarak işsizlik kaygısının belirleyicileri daha kapsamlı biçimde incelenebilir. Ayrıca işsizlik kaygısının kariyer uyumluluğu, girişimcilik eğilimi, psikolojik dayanıklılık, kariyer kararı verme öz yeterliliği ve yaşam doyumu gibi değişkenlerle ilişkisini ele alan araştırmaların literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

1. Büyüköztürk, S. e., Cakmak, E. K., Akgun, O., Karadeniz, S. i., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel arastirma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
2. Colakoglu, T., Kanyilmaz Polat, E., & Gezer Aydin, G. (2017). Iktisadi ve Idari Bilimler Fakultesi Ogrencilerinin Issizlik Kaygisi Uzerine Bir Arastirma: Biga IIBF Ornegi. *International Journal of Innovative Approaches in Social Sciences*, *1*(1), 28–39.
3. Çetinceli, K., & Tüzün, P. (2022). Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı, yaşam doyumu ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki. *Current Perspectives in Social Sciences*, *26*(1), 21–30.
4. Çevik, V. A., & Öneren, M. (2019). Önlisans öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve kaygi düzeylerinin belirlenmesi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(8), 1–12.
5. Dağlar, H. (2021). Kişilik özelliklerinin işsizlik kaygısı üzerine etkisi: üniversite mezunları üzerine bir araştırma. *OPUS International Journal of Society Researches*, *18*(44), 7638–7667.
6. Dönmez Kara, C. Ö., & Karaaslan, İ. (2022). Covid-19 pandemisinin üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı üzerine etkileri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*(82), 155–194.

7. Dursun, S., & Şen, M. (2022). İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin işsizlik kaygısı: demografik faktörler ve psikolojik semptomlar açısından bir inceleme. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, *12*(2), 251–266.
8. Ertürkmen, G., & İslah, S. E. (2025). İşsizlik Kaygısı Üzerinden Genç İşsizliğe Bakış: Yükseköğretim Öğrencilerine Yönelik Alan Araştırması. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, *20*(1).
9. Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (1990). *How to design and evaluate research in education*. ERIC.
10. Harat, F. A., & Taher, M. H. (2023). Unemployment anxiety among university students. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, *23*(2), 232–248.
11. Hussmanns, R. (2007). Measurement of employment, unemployment and underemployment–Current international standards and issues in their application. *Bulletin of Labour Statistics*, *1*, 1–23.
12. İncekara, B. (2010). *Gelişmekte olan ülkeler ve Türkiye'de işsizlik* Marmara Universitesi (Turkey)].
13. Karakaya, O. (2021). Türkiye'de dijital dönüşüm, ekonomik büyüme işsizlik ilişkisi. *Five Zero*, *1*(1), 1–12.
14. Katmer, A. N., & Asıcı, E. (2025). Üniversite Öğrencilerinde İşsizlik Kaygısı ve Yaşam Doyumu: Bilişsel Esnekliğin Aracılık Rolünün İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, *15*(3), 446–456.
15. Korkmazer, F. (2020). Üniversite Öğrencilerinin İşsizlik Kaygısı Algılarının İncelenmesi. *Business Economics and Management Research Journal*, *3*(2), 141–152.
16. Milner, A., Page, A., & LaMontagne, A. D. (2013). Long-term unemployment and suicide: a systematic review and meta-analysis. *PloS one*, *8*(1), e51333.
17. Paul, K. I., & Moser, K. (2009). Unemployment impairs mental health: Meta-analyses. *Journal of Vocational behavior*, *74*(3), 264–282.
18. Surat, A., & Ceran, D. (2020). Üniversite öğrencilerinin işsizlik kaygısı. *ISPEC International Journal of Social Sciences & Humanities*, *4*(3), 145–166.
19. Taşğın, Ö., Bozgeyikli, H., & Boğazlıyan, E. E. (2017). Üniversiteli gençlerin işsizlik kaygilari ile psikolojik dayaniklilikleri arasindaki ilişki. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, *6*(16), 551–567.
20. Tekeli, S. (2026). İstihdamda Geçiş Sürecinde Gençler: Kariyer Farkındalığı ve İşsizlik Kaygısına Yönelik Bir Araştırma. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *18*(1), 1–18.
21. Tekin Tayfun, A. N., & Korkmaz, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde işsizlik kaygısı: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerinde bir araştırma the unemployment anxiety of university students: A research on Süleyman Demirel University students. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Social Sciences Institute*, *8*(17), 534–558.
22. Üstün, G., Dedekoç, Ş., Kavalalı, T., Öztürk, F., Sapçı, Y., & Can, S. (2014). Üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*(2), 200–221.
23. Wanberg, C. R., Carmichael, H. D., & Downey, R. G. (1999). Satisfaction at last job and unemployment: A new look. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *20*(1), 121–131.
24. Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2007). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Detay Yayıncılık.
25. Yenilmez, D. T., & Akman, A. Z. (2023). Beş faktör kişilik özelliklerinin iş bulma kaygisi üzerindeki etkisi: Önlisans öğrencileri üzerine bir araştirma. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 146–164.
26. Zhang, T., & Banerjee, R. (2021). Bridges or barriers? The relationship between immigrants' early labor market adversities and long-term earnings. *International Migration Review*, *55*(4), 1169–1200.